

BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ TRANG PHỤC CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

NGỌC DƯƠNG - NGỌC HÀ

Phóng viên Tạp chí Dân tộc & Thời đại

Trang phục các dân tộc thiểu số (DTTS) Việt Nam là một giá trị văn hoá đặc sắc, có giá trị và ý nghĩa quan trọng tạo nên bản văn hoá tộc người và quốc gia; nó hàm chứa và phản ánh các thông điệp về lịch sử, kinh tế, xã hội, quan hệ tộc người nhiều chiều trong phạm vi quốc gia và quốc tế theo chiều lịch đại và đồng đại...

Việc bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá Trang phục các DTTS ở nước ta hiện nay là yêu cầu khoa học, là nhiệm vụ chính trị đặt ra. Tuy nhiên để bảo tồn phát huy các giá trị Trang phục các DTTS hiện nay cũng còn những vấn đề tiếp tục hoàn thiện về Nhận thức – Chính sách và – Quản lý.

Bảo tồn phát huy giá trị văn hoá Trang phục các DTTS ở nước ta hiện nay là một nội dung quan trọng cần được đặt trong bối cảnh phát triển chung của quốc gia mà trong đó bối cảnh Công nghiệp hoá (CNH), hiện đại hoá (HĐH) có tác động một cách toàn diện đến những vấn đề liên quan, trong đó trực tiếp là các vấn đề Nhận thức, Chính sách và Quản lý.

Trong nội dung và hệ các giá trị phát triển của đất nước ta hiện nay, “Văn hoá” là

Hội thảo Khoa học “Giải pháp bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các dân tộc Việt Nam trong giai đoạn hiện nay tại Làng Văn hoá Du lịch các dân tộc Việt Nam ngày 18/12/2022

một trong “3 nội dung” quan trọng, tất yếu cùng với “Kinh tế” và “Xây dựng Đảng”. Văn hoá các DTTS trong đó có Trang phục của cộng đồng 53 tộc người góp phần tạo nên giá trị văn hoá quốc gia Việt Nam giàu bản sắc, đa dạng trong thống nhất.

1. Bối cảnh và thực trạng Trang phục các dân tộc thiểu số (DTTS)

Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI (năm 1986) đã xác định: “Mục tiêu tổng quát của những năm còn lại của chặng đường đầu tiên là ổn định mọi mặt tình hình kinh tế - xã hội, tiếp tục xây dựng những tiền đề cần thiết cho việc đẩy mạnh công nghiệp hóa xã hội chủ

TIÊU ĐIỂM

nghĩa trong chặng đường tiếp theo”. Điểm nổi bật là sự thay đổi trong lựa chọn mô hình chiến lược CNH, chuyển từ mô hình hướng nội (thay thế nhập khẩu) trước đây bằng mô hình hỗn hợp (hướng về xuất khẩu đồng thời thay thế nhập khẩu) đang được áp dụng phổ biến và khá thành công tại một số quốc gia Châu Á thời điểm đó.

Đại hội VII (1991) cũng đã có những bước đột phá mới về công nghiệp hóa, phạm trù “Công nghiệp hóa, hiện đại hóa” được xác định chính thức trong Văn kiện của Đảng. Trong điều kiện phát triển mới, CNH ở nước ta phải gắn liền với hiện đại hóa, bởi lẽ: trong bối cảnh khoa học công nghệ phát triển như vũ bão, nếu nước ta không tiến hành công nghiệp hóa gắn với hiện đại hóa sẽ tụt hậu ngày càng xa hơn so với trình độ phát triển chung của thế giới. Tại Hội nghị Trung ương 7 khóa VII (7/1994), vấn đề CNH, HĐH ở nước ta đã được quan niệm, đó là “Quá trình chuyển đổi căn bản toàn diện các hoạt động sản xuất kinh doanh, dịch vụ và quản lý kinh tế, xã hội, từ sử dụng sức lao động thủ công là chính sang sử dụng một cách phổ biến sức lao động với công nghệ, phương tiện và phương pháp tiên tiến hiện đại, dựa trên sự phát triển công nghiệp và tiến bộ khoa học, công nghệ, tạo ra năng suất lao động xã hội cao”... Trong các kỳ Đại hội tiếp theo đến Đại hội XIII (2021) cũng như các Nghị quyết của Trung ương, vấn đề CNH, HĐH được quan tâm, hoàn thiện cụ thể hoá về quan điểm và nội dung.

Tháng 3 năm 2018, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết 23-NQ/TW có chuyên đề về chính sách phát triển công nghiệp quốc gia, với nội dung cụ thể “Định hướng xây dựng chính sách phát triển công nghiệp quốc gia đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045”. Mục tiêu tổng quát của Nghị quyết đưa ra, đó là:

“Đến năm 2030, Việt Nam phấn đấu hoàn thành mục tiêu công nghiệp hóa, hiện đại hóa, cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại; thuộc nhóm 03 nước dẫn đầu khu vực ASEAN về công nghiệp, trong đó một số ngành công nghiệp có sức cạnh tranh quốc tế và tham gia sâu vào chuỗi giá trị toàn cầu. Tầm nhìn đến năm 2045, Việt Nam trở thành nước công nghiệp phát triển hiện đại”. Nghị quyết, đó là tiếp tục hoàn thiện về tư duy trong quan điểm chỉ đạo: “Nhận thức đầy đủ, tôn trọng, vận dụng đúng đắn các quy luật khách quan của kinh tế thị trường, phù hợp với các Điều kiện phát triển của đất nước, phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, kiên quyết chống mọi biểu hiện duy ý chí, quan liêu, bao cấp trong quá trình xây dựng, thực thi chính sách công nghiệp quốc gia; bám sát, kế thừa có chọn lọc thành tựu phát triển công nghiệp và kinh nghiệm công nghiệp hóa của thế giới”.

Sau Đại hội XIII, trong tầm nhìn đến năm 2030, vấn đề CNH, HĐH được quan tâm, xác định ưu tiên phát triển một số ngành như: Công nghệ thông tin và viễn thông, công nghiệp điện tử ở trình độ tiên tiến của thế giới, đáp ứng được yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ 4 nhằm tạo ra nền tảng công nghệ số cho các ngành công nghiệp khác...; công nghiệp năng lượng sạch, năng lượng tái tạo, năng lượng thông minh; công nghiệp chế biến, chế tạo phục vụ nông nghiệp đáp ứng tiêu chuẩn quốc tế. Ưu tiên phát triển công nghiệp quốc phòng, an ninh, kết hợp với công nghiệp dân sinh theo hướng lưỡng dụng...

Có thể thấy trong xu thế vận động trên của nền kinh tế-xã hội, vấn đề CNH, HĐH ngày càng trở thành trọng tâm có tác động và chi phối toàn diện đến các hoạt động và giá trị, bản sắc văn hoá quốc gia nói chung, văn hoá

các DTTS và Trang phục nói riêng.

Nói thực trạng Trang phục các DTTS ở nước ta trong thời kỳ đổi mới, trong bối cảnh CNH, HĐH, thời đại công nghệ 4.0 đã và đang diễn ra được biểu hiện trên hai bình diện cơ bản:

Một là, những tác động tích cực của việc hoạt động bảo tồn, phát huy giá trị trang phục các DTTS:

- Đó là các định hướng quan trọng của Đảng về văn hoá, bảo tồn phát huy giá trị văn hoá quốc gia và văn hoá các tộc người thiểu số tạo cơ sở nhận thức và môi trường pháp lý để hiện thực hoá sự nghiệp bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá các DTTS trong bối cảnh đổi mới phát triển đất nước, đặc biệt là trong xu thế CNH, HĐH.

Các văn bản chủ yếu như: Nghị quyết số 05-NQ/TW ngày 16/7/1998 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Hội nghị lần thứ 5,

khóa VIII về *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*; Nghị quyết 24-NQ/TW ngày 12/3/2003 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Hội nghị lần thứ 7, khóa IX về *Công tác dân tộc*; Nghị quyết số 33/NQ-TW ngày 09/6/2014 của Ban chấp hành Trung ương Đảng tại Hội nghị lần thứ 9, khóa XI về *xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước*; Kết luận số 76-KL/TW ngày 04/6/2020 của Bộ Chính trị về *tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước*; Kết luận số 65-KL/TW ngày 30/10/2019 của Bộ Chính trị về *tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 24-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khóa IX về công tác dân tộc trong tình hình mới...*

- Đó là chính sách, pháp luật của Nhà nước về văn hoá hơn ba thập kỷ qua trong thời

Đại biểu dân tộc Tày ở Lạng Sơn phát biểu tại Hội thảo

Đại biểu dân tộc Mông ở Điện Biên phát biểu tại Hội thảo

TIÊU ĐIỂM

kỳ đổi mới đã trực tiếp tác động đến nhận thức, hoạt động quản lý của hệ thống chính trị và người dân trong bảo tồn, phát huy bản sắc văn hoá các DTTS.

Có thể điểm đến các văn bản: *Luật Di sản văn hóa* ngày 29 tháng 6 năm 2001 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa ngày 18 tháng 6 năm 2009; Nghị định số 05/NĐ-CP ngày 14 tháng 01 năm 2011 của Chính phủ về *Công tác dân tộc*; Nghị định số 52/2018/NĐ-CP ngày 12/4/2018 của Chính phủ về *Phát triển ngành nghề nông thôn*; Nghị quyết số 88/2019/QH ngày 18/11/2019 của Quốc hội về phê duyệt *Đề án tổng thể phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2030*; Quyết định số 209/QĐ-BVHTTDL ngày 18/01/2019 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về việc phê duyệt *Đề án Bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các dân tộc thiểu số Việt Nam trong giai đoạn hiện nay*; Quyết định số 1909/QĐ-TTg ngày 12/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt *Chiến lược phát triển văn hoá đến năm 2030*...

Bên cạnh các quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về văn hoá nói chung và liên quan trực tiếp đến Trang phục nói riêng, trong những năm qua hoạt động bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá Trang phục các DTTS được thực hiện trên nhiều phương diện vừa mang tính hoạt động của các cơ quan nhà nước vừa mang tính xã hội hoá thông qua các hình thức:

- Hoạt động của các thiết chế Văn hoá từ Trung ương đến địa phương: Đó là hoạt động của các bảo tàng: *Bảo tàng Văn hoá các dân tộc Việt Nam* (thuộc Bộ Văn hoá Thể thao và Du lịch tại Thái Nguyên), *Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam* (thuộc Viện hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam), *Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam*

(thuộc Liên hiệp Hội Phụ nữ Việt Nam), Bảo tàng các địa phương (Bảo tàng Hà Nội, Bảo tàng Đắk Lắk, Bảo tàng Chăm tại Đà Nẵng, Bảo tàng Khmer tại Trà Vinh và hệ thống các Bảo tàng tỉnh tại các địa phương...

- Hoạt động của ngành VHTTDL ở cấp Trung ương và địa phương. Hàng năm Vụ Văn hoá Dân tộc thuộc Bộ VHTTDL đã phối hợp với các Bộ, ngành và các địa phương tổ chức "Ngày văn hoá các dân tộc" (Thái, Mông, Chăm, Khmer, Dao...) hoặc Ngày văn hoá các dân tộc biên giới Việt - Lào, nhân dịp kỷ niệm các năm chẵn...; hoặc các ngày hội như Festival Huế, Hội An..., hay Các-na-van Hạ Long... Đặc biệt là những hoạt động tại Làng Văn hoá - Du lịch các dân tộc Việt Nam (Đông Mô, Hà Nội) hàng năm với chương trình thường kỳ và sự kiện đã tác động thường xuyên, liên tục và ảnh hưởng không nhỏ đến bảo tồn, quảng bá, phát huy các giá trị văn hoá Trang phục các tộc người Việt Nam. Thông qua sự phối hợp hoạt động văn hoá-du lịch của các tỉnh với Làng văn hoá-du lịch các dân tộc Việt Nam, bằng nhiều hình thức hoạt động, các giá trị văn hoá của các địa phương nói chung và văn hoá Trang phục nói riêng của các tộc người mở ra nhiều cơ hội cho quảng bá, bảo tồn và phát huy giá trị với công chúng trong nước và quốc tế.

- Hoạt động Du lịch gắn với bảo tồn văn hoá Trang phục không chỉ diễn ra tại Làng Văn hoá-Du lịch các dân tộc Việt Nam mà còn được quan tâm đầu tư, tổ chức hoạt động tại các tỉnh, các điểm du lịch quốc, gia địa phương tỉnh, thành trong toàn quốc đến Du lịch cộng đồng ở các thôn, bản... Qua các hoạt động gắn với văn hoá vật thể, phi vật thể tại các điểm du lịch với những quy mô khác nhau không thể thiếu sắc mầu, kiêu dáng của các bộ trang phục truyền thống. Du lịch với những dạng thức, cấp độ khác nhau đã đánh thức,

Phong cách Trang phục của người Chăm theo Đạo Hồi ở An Giang

thiếu, quảng bá, tạo điều kiện và góp phần bảo tồn, phát huy trong đời sống văn hoá dân tộc thông qua các hoạt động truyền thông, các chương trình truyền hình, đài phát thanh, báo chí...

Có thể nói hoạt động bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá Trang phục các tộc người thiểu số nước ta trong giai đoạn vừa qua đã được nâng cao về nhận thức không chỉ trong ngành Văn hoá trực tiếp mà trong Hệ thống chính trị, các ngành các ngành, các cấp

Hai là, những tác động tiêu cực của việc hoạt động bảo tồn, phát huy giá trị trang phục các DTTS:

- Mặc dù đã có những biến đổi trong *nhận thức, ý thức bảo tồn Trang phục truyền thống* của các tộc người thiểu số của các cấp, các ngành, các địa phương còn hạn chế; chưa coi trọng thượng xuyên trong chỉ đạo, quản lý, phát huy giá trị trang phục cùng với nhiều giá trị văn hoá khác trong đời sống kinh tế, văn hoá, xã hội. Việc đầu tư nguồn lực, xây dựng đội ngũ có năng lực chuyên môn, phương thức quản lý... để thực hiện có hiệu quả các giá trị văn hoá trong đó có trang phục chưa xứng tầm với các theo các quan điểm của Đảng về mối quan hệ giữa văn hoá và kinh tế trong phát triển.

- Trang phục các tộc người thiểu số đang từng ngày, từng giờ mai một, biến đổi trước sự tác động hữu hình và vô hình của kinh tế thị trường, CNH, HĐH, công nghệ 4.0. *Trang phục và các thành tố liên quan đến quá trình sản xuất, chế tác các sản phẩm y phục, trang sức...* (nguyên liệu, công cụ, kỹ thuật dệt, cắt may, trang trí...) đã mai một không ít, nếu như không muốn nói nhiều địa bàn đã mất

chấn hưng... các giá trị văn hoá Trang phục và chính nó đã tạo ra phương thức “bảo tồn sống”, sinh động trong đời sống văn hoá-xã hội của các tộc người và các địa phương.

- Văn hoá Trang phục các tộc người thiểu số ở nước ta thời gian qua còn được bảo tồn, phát huy thông qua các hoạt động nghiên cứu, sưu tầm của các tổ chức như: các Bảo tàng trung ương và địa phương, Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam, Hội Văn học Nghệ thuật các dân tộc thiểu số, Hội Dân tộc học - Nhân học, Sở Văn hoá Thể thao và Du lịch, các khoa Văn hoá Dân tộc, khoa Dân tộc học - Nhân học... tại các Trường đại học...; và cá nhân là Hội viên Văn nghệ dân gian Việt Nam, Hội Văn học nghệ thuật các dân tộc thiểu số, Hội Di sản, Hội Dân tộc học - Nhân học, các giảng viên, nhà nghiên cứu văn hoá dân tộc tại các địa phương... Các công trình nghiên cứu về Trang phục đã được in ấn, xuất bản, giới thiệu góp phần bảo tồn và óp phần phát triển du lịch ... góp phần phát triển kinh tế-xã hội các địa phương, các cộng đồng DTTS.

- Trang phục các tộc người thiểu số nước ta thời gian qua cũng được tiếp cận giới

hắn.. Điều đó cảnh báo nhiều vấn đề không chỉ đối với việc bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá Trang phục các tộc người mà còn là ảnh hưởng đến một giá trị “tài nguyên du lịch” và góp phần phát triển kinh tế-xã hội của địa phương và quốc gia.

- Trang phục truyền thống các DTTS bị mai một, mất dần bản sắc từ chính “chủ thể” của nó - cộng đồng các tộc người thiểu số. Trong bối cảnh kinh tế-xã hội, kinh tế thị trường, toàn cầu hoá về văn hoá, các yếu tố kinh tế và văn hoá của các cộng đồng tộc người đã biến đổi với nhịp độ mạnh, đặc biệt là ở thế hệ trẻ. Ý thức của cộng đồng và thế hệ trẻ cũng như môi trường cho Trang phục truyền thống duy trì, bảo tồn, phát huy giá trị của nó trong gia đình, cộng đồng và xã hội ngày càng suy giảm, đây là nguyên nhân của mọi nguyên nhân cần quan tâm trong bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá Trang phục các DTTS hiện nay...¹

2. Vấn đề bảo tồn và phát huy giá trị Trang phục các DTTS hiện nay

Bảo tồn và phát huy giá trị Trang phục các DTTS hiện nay là một yêu cầu, đòi hỏi khách quan đối với hoạt động quản lý nhà nước và phát huy vai trò của hệ thống chính trị. *Trang phục các DTTS* là một thành tố trong hệ giá trị văn hoá quốc gia nhưng có vị thế, vai trò đặc thù trong việc tạo ra những bản sắc nổi trội trong môi trường quốc gia và quốc tế cùng với một số thành tố văn hoá khác.

Để bảo tồn và phát huy giá trị Trang phục các DTTS hiện nay có hiệu quả, chất lượng, đáp ứng các quan điểm của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về văn hoá... phải thấy được là phải thực hiện một hệ các giải pháp mới đáp ứng được yêu cầu mà đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng chỉ đạo tại Hội nghị văn hoá toàn quốc ngày 24 tháng 11 năm 2021 tại Hà Nội: “Đảng ta

khẳng định: Trọng tâm xây dựng và phát triển văn hoá là xây dựng con người có nhân cách và xây dựng môi trường văn hoá lành mạnh; chú trọng mối quan hệ giữa văn hoá và chính trị, văn hoá và kinh tế; xây dựng văn hoá trong Đảng và trong hệ thống chính trị; xây dựng văn hoá công chức, văn hoá công vụ, đặc biệt là đạo đức công vụ, chú trọng sự nêu gương của cán bộ, đảng viên...”. Trên tinh thần đó, đề bảo tồn và phát huy giá trị Trang phục các DTTS hiện nay cần quan tâm nhận thức và thực hiện các giải pháp sau:

a) *Chú trọng công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền trong bảo tồn các giá trị văn hoá các dân tộc trong đó có Trang phục:*

- Các cấp ủy Đảng, chính quyền từ tỉnh tới cơ sở phải xác định: Bảo tồn phát huy giá trị văn hoá nói chung, bảo tồn tiếng nói, chữ viết, trang phục, nghề truyền thống các dân tộc thiểu số là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của cả hệ thống chính trị; là tiếp tục tổ chức thực hiện các Nghị quyết về văn hoá của Trung ương.

- Tăng cường đầu tư, cụ thể hoá công tác bảo tồn và phát huy giá trị, bản sắc văn hoá nói chung trang phục truyền thống các dân tộc thiểu số nói riêng trong các văn bản chỉ đạo, điều hành, trong kế hoạch hoạt động của địa phương.

- Ưu tiên, lồng ghép các nguồn vốn hỗ trợ, đầu tư phát triển của Nhà nước thông qua các Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng DTTS&MN giai đoạn 2021- 2030; Chương trình xây dựng nông thôn mới, Chương trình xoá đói giảm nghèo... vào công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá trong đó có trang phục truyền thống các DTTS.

b) *Thông tin, truyền thông*

- Tăng cường công tác Thông tin, truyền

thông, giáo dục nâng cao sự hiểu biết của các đối tượng xã hội, đồng bào DTTS về trang phục truyền thống trong đời sống văn hoá và phát triển du lịch, phát triển kinh tế-xã hội của địa phương, tộc người.

- Các cơ quan chức năng, cơ quan Thông tấn, Báo chí, Phát thanh - Truyền hình của tỉnh xây dựng kế hoạch, chương trình, chuyên mục truyền thông định kỳ về bảo tồn, phát huy giá trị trang phục truyền thống của các DTTS ở cấp quốc gia và địa phương.

c) Cơ chế, chính sách

- Xây dựng, hoàn thiện, bổ sung cơ chế chính sách, cụ thể hoá nội dung liên quan đến văn hoá DTTS và Trang phục nói riêng trong Quyết định số 1909/QĐ-TTg ngày 12/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Chiến lược phát triển văn hoá đến năm 2030 và Dự án về văn hoá trong Nghị quyết số 88/2019/QH ngày 18/11/2019 của Quốc hội về Đề án tổng thể phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2030.

- Sơ kết, tổng kết, đánh giá việc thực hiện Quyết định số 209/QĐ-BVHTTDL ngày 18/01/2019 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về việc phê duyệt Đề án Bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các dân tộc thiểu số Việt Nam trong giai đoạn hiện nay để chỉ ra những hoạt động tiếp theo đạt được hiệu quả các mục tiêu đề ra.

- Hoàn thiện, bổ sung các chính sách nhằm tạo cơ chế riêng cho làng nghề, các hợp tác xã dệt vải, thổ cẩm, cắt may trang phục truyền thống tiếp cận các chính sách nhà nước về vốn, hỗ trợ các trang thiết bị phục vụ sản xuất, có chính sách ưu đãi, hỗ trợ làng nghề, hợp tác xã...phát triển một số sản phẩm đặc trưng.

- Xây dựng, ban hành chính sách khuyến khích hoạt động nghiên cứu, sưu tầm,

bảo tồn, truyền dạy, quảng bá, giới thiệu giá trị trang phục của đồng bào các DTTS.

d) Phát triển nguồn nhân lực

- Cơ quan chức năng, chính quyền các cấp cần có kế hoạch đào tạo nhân lực nòng cốt cho bảo tồn trang phục các DTTS ở các cấp xã, huyện để duy trì hoạt động bảo tồn Trang phục qua các thế hệ. Tổ chức tập huấn, trang bị các kiến thức và kỹ năng về bảo tồn trang phục cho cán bộ văn hoá, cán bộ quản lý, nghệ nhân trong cộng đồng, cấp xã, huyện.

- Khai thác và sử dụng hiệu quả các nguồn lực tài chính để hỗ trợ đối với các nghệ nhân, người có uy tín cấp thôn, bản và cơ sở; đội ngũ giáo viên trong việc truyền dạy, duy trì, bảo tồn trang phục truyền thống các dân tộc.

e) Xây dựng các mô hình

- Xây dựng các mô hình về truyền dạy cách dệt, may, mặc trang phục và giới thiệu quảng bá trang phục truyền thống; mô hình bảo tồn làng nghề dệt vải, thổ cẩm truyền thống...phục vụ phát triển du lịch phù hợp với từng dân tộc, từng địa bàn.²

- Kết hợp xây dựng các mô hình về truyền dạy cách dệt, may, mặc trang phục.

3. Kết luận

Bảo tồn phát huy giá trị văn hoá Trang phục các DTTS ở nước ta hiện nay là một hoạt động văn hoá có ý nghĩa quan trọng trước mắt và lâu dài đối với các tộc người, địa phương và quốc gia. Trang phục có vị trí khá nổi trội cùng với các giá trị văn hoá khác tạo nên bản sắc văn hoá tộc người, địa phương và quốc gia. Hệ thống các sản phẩm và giá trị văn hoá về trang phục của cộng đồng 53 tộc người thiểu số là “di sản vô giá” của quốc gia. Điều gì làm nên bản sắc, cái riêng có của mỗi quốc gia trong thời đại văn minh công nghiệp, thời đại công nghệ thông tin 4.0...nếu không phải

TIÊU ĐIỂM

là những giá trị văn hoá truyền thống trong đó có Trang phục.

Thời đại CNH, HĐH, công nghệ 4.0 vừa là cơ hội phát triển kinh tế-xã hội song lại là thách thức không nhỏ đối với sự nghiệp Bảo tồn, phát huy các giá trị văn hoá truyền thống trong đó có Trang phục của quốc gia, địa phương và tộc người. Sự nảy sinh, giao thoa, tiếp biến, biến đổi của các giá trị văn hoá truyền thống và hiện đại, nông nghiệp và công nghiệp nói chung và trang phục các tộc người ở nước ta nói riêng ở nước ta hiện nay còn là sự “xung đột” giữa “văn minh nông nghiệp” và “văn minh công nghiệp” với hệ giá trị mới tác động hữu hình và vô hình đến bản sắc văn hoá tộc người và quốc gia.

Vì lẽ đó mà sự nghiệp Bảo tồn phát huy giá trị văn hoá Trang phục các DTTS ở nước ta hiện nay cần được nhận thức một cách sâu sắc, toàn diện trên các bình diện “vĩ mô” (quan điểm của Đảng; chính sách, pháp luật của Nhà nước) về văn hoá và môi trường phát triển kinh tế - xã hội...; cũng như trên bình diện “vi mô” với các nhiệm vụ lâu dài và trước mắt, cơ chế lãnh đạo, quản lý văn hoá DTTS nói chung và Trang phục nói riêng...với những giải pháp căn cơ, cụ thể...Chỉ có trên nhân quan đặt Trang phục là bộ phận hữu cơ của văn hoá tộc người, chịu sự tác động, chi phối toàn diện của nhận thức, nội dung, cơ chế lãnh đạo, quản lý, đầu tư...thì việc Bảo tồn phát huy giá trị văn hoá Trang phục các DTTS ở nước ta mới đạt những kết quả theo các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra./.

Hà Nội, tháng 10-11/2022

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Phan Hữu Dật, Ngô Đức Thịnh, Lê Ngọc Thắng, Nguyễn Xuân Độ (1997), *Sắc thái văn hóa địa phương và tộc người trong chiến lược phát triển đất nước*, Nxb Khoa học Xã hội, Hà Nội.

- Nghị quyết số 05-NQ/TW ngày 16/7/1998 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Hội nghị lần thứ 5, khóa VIII về *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*;

- Nghị quyết 24-NQ/TW ngày 12/3/2003 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Hội nghị lần thứ 7, khóa IX về *Công tác dân tộc*;

- Nghị quyết số 33/NQ-TW ngày 09/6/2014 của Ban chấp hành Trung ương Đảng tại Hội nghị lần thứ 9, khóa XI về *xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước*.

- Nghị quyết số 88/2019/QH ngày 18/11/2019 của Quốc hội về phê duyệt Đề án tổng thể phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2030;

- Lê Ngọc Thắng (1990), *Nghệ thuật trang phục Thái*, Nxb Văn hoá Dân tộc, Hà Nội.

- Lê Ngọc Thắng (2022), *Chính sách dân tộc của Đảng sau 35 năm đổi mới (1986-2021) – Thành tựu và kinh nghiệm*, Tạp chí Lịch sử Đảng (377) 4-2022.

- Quyết định số 209/QĐ-BVHTTDL ngày 18/01/2019 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về việc phê duyệt Đề án Bảo tồn, phát huy trang phục truyền thống các dân tộc thiểu số Việt Nam trong giai đoạn hiện nay;

- Quyết định số 1909/QĐ-TTg ngày 12/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Chiến lược phát triển văn hoá đến năm 2030./.